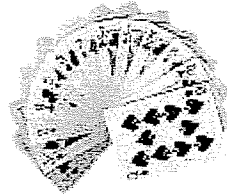

YOU'VE GOT TO KNOW WHEN TO
HOLD'EM, KNOW WHEN TO
FOLD'EM:
THE FLOP, THE TURN & THE RIVER
GAMBLING IN JEWISH LAW

Rabbi Efrem Goldberg

¹⁰ His father went down to the woman and Samson made a feast there... that was what the young men would do. ¹¹ It happened when [the woman and her father] saw him that they took thirty companions to be with him. ¹² Samson said to them, "Let me now pose you a riddle. If you tell me [its solution] during the seven days of feasting and you solve it, I will give you thirty sheets and thirty changes of clothing. ¹³ But if you cannot tell it to me, then you will give me thirty sheets and thirty changes of clothing."

They said to him, "Pose your riddle and let us hear it."
¹⁴ He said to them, "From the eater came forth food; and from the strong came forth sweetness." They could not tell [the solution of] the riddle for three days.

וַיֵּרֶד אָבִיו .

אֶל-הָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ שָׁם שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתֵּה כִּי כֵן יַעֲשׂוּ הַבַּחֲוִירִים: וַיִּזְתּוּ כִּרְאוֹתָם אוֹתוֹ וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים מְרַעִים וַיְהִיו אִתּוֹ: וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אַחֲזֶקְהָנָא לָכֶם חִידָה אִם-יִגְדַּר תִּגְדְּרוּ אוֹתָהּ לִי שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֵּה וּמִצְאָתָם וְנָתַתִּי לָכֶם שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וְשְׁלֹשִׁים חִלְפַת בְּגָדִים: וְאִם לֹא תוּכְלוּ לְהַגִּיד לִי וְנָתַתֶּם אִתָּם לִי שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וְשְׁלֹשִׁים חִלְפוֹת בְּגָדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ חִידָה חִידָתְךָ וְנִשְׁמַעְנָה: וַיֹּאמֶר לָהֶם מִהָאֵכֶל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמֵעַז יֵצֵא מִתּוֹק וְלֹא יִכְלוּ לְהַגִּיד הַחִידָה שְׁלֹשַׁת יָמִים:

② SANHEDRIN סנהדרין (כ:ב)

Mishnah Having cited above the Sages' opinion that one can disqualify judges only if he can prove that they are relatives or otherwise ineligible to serve, the Mishnah (here and on 27b) goes on to discuss the specifics of these two categories.^[14] First, the Mishnah considers those ineligible:

One who plays with dice,^[15] one who lends on interest,^[16] and pigeon-fliers^[17] – Originally, they called these people "sheviis-gatherers." However, when the oppressors increased, they changed to calling them "sheviis-merchants."^[18] R' Shimon said: Originally, they called these people "sheviis-gatherers." However, when the oppressors increased, they changed to calling them "sheviis-merchants."^[19] R' Yehudah said: When are dice-players ineligible to adjudicate or testify? Only when they have no trade but this, but if they have a trade besides this they are eligible.^[20]

Gemara The Gemara explains why a dice-player's activity disqualifies him:

A dice-player – what does he do wrong to be disqualified? Rami bar Chama said: Because [the wager-agreement] is deemed an *asmachta*, and an agreement of *asmachta* is non-binding.^[21]

Another explanation is offered: Rav Sheishess said: Any agreement such as this is not considered an *asmachta*.^[22] Rather, dice-players are disqualified because they are not involved with furthering the general welfare.^[23]

The Gemara analyzes the dispute: What is the practical difference between [Rami bar Chama and Rav Sheishess]? The difference between them is in the case where [the gambler] learned another profession. According to Rami bar Chama, he is still disqualified by virtue of his accepting winnings based on a non-binding *asmachta* agreement, whereas according to Rav Sheishess he is eligible, because his second occupation is socially useful.

The Gemara adduces a proof to Rav Sheishess' view:

– And we have learned in the Mishnah: R' Yehudah said: When are dice-players considered ineligible? Only when they have no trade but this, but if they have a trade besides this, they are eligible. Thus, we see that the Mishnah's reason in disqualifying a dice-player is, as Rav Sheishess explained, because his occupation does not benefit the general welfare.

The Gemara asks: But this presents a difficulty according to Rami bar Chama, since he holds that a gambler is disqualified regardless of whether or not he has another occupation. – ? –

The Gemara attempts a resolution, but immediately rebuts it: And if you should say that the Rabbis dispute R' Yehudah and maintain that a gambler is disqualified because of *asmachta*,^[24] this is not so, for R' Yehoshua ben Levi said: Wherever R' Yehudah prefaces his statement and says:

③ Rambam (פיהמ"ל סנהדרין)

④ Rashi (סנהדרין)

סוף .
לו אומנות אלא כוונתו . דהואיל ואין עוסקין ביישובו של עולם אינן בקיאיין כתיב דינין ומשאל ומתן ואינן יראין חטא:

שישלים כסף מי שיעשה כך או לא יעשה כך בהתאם לשטת איתו המשחק, ונאסר זה מפני שהוא מתעסק בעסק שאין בו תועלת ליישוב העולם,²¹ ויסודו הוא בתורתו שאין ראוי לאדם להעסיק את עצמו בעולם הזה אלא באחד משני דברים או בהכמה להשלים בה את עצמו או בעסק שיועיל לו בקיום העולם כגון אימנות או מסחר, וראוי למעט בזה ולהרבות בראשון כמו שאמרו הוי מעט עסק ועסוק בתורה.²²

[ג] כיון שאמר לעיל נמצא אחד קרוב או פסול¹⁸ בא לבאר מי הוא הפסול ומי הוא הקרוב, ואמר התסחוק בקוביה, והוא המשחק ב"גרד"¹⁹ ו"סטרג"²⁰ וכיוצא בהם בתנאי

Mishnah מי שפרע מקצת חיבו – ONE REPAID PART OF HIS DEBT, AND DEPOSITED HIS loan DOCUMENT WITH A THIRD PARTY,^[23] ואמר לו – AND SAID TO [THE THIRD PARTY], אם לא (נתתי) לך – “IF I DO NOT^[24] GIVE YOU^[25] the balance of the debt מכאן ועד יום פלוני – BETWEEN NOW AND SUCH-AND-SUCH A DATE, תן לו שטרך – GIVE [THE LENDER] HIS loan DOCUMENT.^[26] והגיע זמן – THE SPECIFIED DATE ARRIVED, ולא נתן – AND [THE BORROWER] DID NOT PAY the balance of the debt. Should the third party now give the document back to the lender? רבי יוסי אומר יתן – R' YOSE SAYS that HE SHOULD GIVE it back. רבי יהודה אומר לא יתן – R' YEHUDAH SAYS that HE SHOULD NOT GIVE it back.^[27]

Gemara The Gemara defines the point of contention between R' Yose and R' Yehudah:

רבי יוסי סבר – In what point do they disagree? במאי קמיפלגי – R' Yose maintains that an *asmachta* is binding, ורבי יהודה סבר אסמכתא לא קניא – while R' Yehudah maintains that an *asmachta* is not binding.^[28]

The Gemara decides the law:

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוןה אמר רב – Rav Nachman said in the name of Rabbah bar Avuha who said it in the name of Rav: הלכה כרבי יוסי – The halachah accords with the view of R' Yose, that an *asmachta* is binding.^[29]

The Gemara cites another such ruling:

כי אתו לקמיה דרבי אמי – When [cases involving an *asmachta*] were brought before R' Ami, אמר להו – he would say to [the litigants], וכי מאחר שרבי יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ושניה – “Since R' Yochanan has taught us time and again^[30] that the halachah accords with R' Yose, אני מה אעשה – what can I do?”^[31]

In spite of these rulings, the Gemara concludes: But the halachah does not accord with R' Yose.^[32]

BAVA METZIAH (קצ"ז) 7

The Gemara returns to the topic of sharecropping: There was a certain man who leased a field from his fellow. והוא גברא דקבל ארעא מחבריה אמר אי מוכרנא לה זיהבנא לך – [The farmer] said to the landowner, “If I leave [the land] fallow, I will give you one thousand zuz.” אוביר תילתא – Subsequently, he left one-third of the land fallow.

The Gemara records a dispute as to whether the farmer is required to compensate the landowner:

It is the law דינא הוא – The Nehardeans said: דהייב ליה תלת מאה ותלתין ותילתא ותילתא ותילתא – that [the farmer] must give [the landowner] three hundred and thirty-three and a third zuz for leaving a third of the land fallow.^[33] רבא אמר – This is a case of *asmachta*, ואסמכתא לא קניא – and an agreement of *asmachta* is not binding.^[34]

The Gemara challenges Rava's ruling: why is this case different from that which we learned in our Mishnah? For the Mishnah taught that the farmer must adhere to the following commitment in his contract: אם אוביר ולא אעביר – IF I LEAVE it FALLOW AND DO NOT WORK it properly, I WILL PAY ACCORDING TO THE BEST. We see from this that the commitment of the farmer not to leave the land fallow is binding.^[35] – ? –

The Gemara answers: There, in the Mishnah, [the farmer] did not exaggerate the amount that he would pay for leaving the land fallow. Here, however, since he stated something extraordinary, subjecting himself to a large penalty, גוזמא בעלמא הוא דקגזים – we must assume that he is making a mere exaggeration, not actually committing himself to pay such a penalty.^[36]

BAVA METZIAH (קצ"ח) 8

It was stated concerning a down payment: אתמר ערבון – Rav says: כנגדו הוא קונה – It “acquires” an amount equal to its value. ורבי יוחנן אמר – But R' Yochanan says: כנגד כולו הוא קונה – It “acquires” the entire [purchase].^[37]

The Gemara challenges Rav's view:

They raised an objection from the following Baraisa: If one agrees to buy something, but before acquiring it HE GIVES A SECURITY^[38] TO HIS FELLOW [the seller], אם אני חוזר בי – AND SAYS TO HIM: “IF I RENEGE, MY SECURITY IS FORFEITED TO YOU.” AND THE OTHER SAYS TO HIM: אם אני אחזור בך – “IF I RENEGE, I WILL PAY YOU DOUBLE YOUR SECURITY.”^[39] והתנאים – THE STIPULATIONS ARE BINDING, and whoever reneges forfeits the amount of the security. These are THE WORDS OF R' YOSE.

The Gemara interjects an explanation of R' Yose's ruling: R' Yose is consistent with his reasoning stated elsewhere, דאמר אסמכתא קניא – for he has said:^[42] An *asmachta* is binding.^[43]

MORDECHAI (13) מרדכי (סגרין)

גמורה היא ואין מועיל בה קנין אלא בבית דין חשוב כדליתא פרק (רביעי דנדרים) [ד' קודם שהתחילו לשחק אפ"ה לא קני דמנה חין כחן משכון חין כחן אבל כשהמעות ומשכון שניהם יצול הדף ששוחקים בו והמקום קטני לשניהם (וליתיה) *ליתיהו | שמרויהו בו לקטת בו המעות | קנה]. ומהן שזוכין רגילין לעשות בהם קנין אי נמי אפילו בלא קנין לא חשיב להמכתה שהחזיר בו מבייש את חבריו ומשום המהבייש בו גמרי ומקטו אהדרי וכתוב בספר המנהגות מלמד היתקפת שקט מידו לא הוי אסמכתא אם חזר בו ולא נמלא מלמד אחר כיון דמפסדי בחזרתו והוי כמו לזכיר ולא לעבד אולם במיטבא (*וכל) [דכל] דבר שזכירו ולא גזים לא חשיב אסמכתא כך מסקינן סוף פרק חזויה נשך [דף עג:] והא דקאמר התם הלוא לו על שדה ואמר ליה אם חזיני תהן לך כו' אור"י דההיא גזים לפי שאין בני ארם רגילים למטר קרקעות כלל וכן הא דאמר התם אם לא אפרע לך ליום פלוני גבי מהאי חמרא ומסיק שם כל דאי לא קני גס לשם חושבו כגזים מפני שאין עדיין זמן מכר היין והוא נותנו עתה בזול:

RAMBAM (14) נמקף (ה' עזרא י' ז')

one who has no occupation other than this. Because he is not engaged in *yishuvo shel olam*, he is presumed to support himself through dice which has a residue of theft (*avak gezet*)

ד ועוד יש שם רשעים שהן פסולין לעדות אע"פ שהן בני תשלומין ואינן בני מלקיות. הואיל ולוקחין [ג] ממון שאינו שלהם בחמס פסולין שני כי יקום עד חמס, וכן המשחק [ה] בקוביא והוא שלא תהיה לו אומנות אלא היא, הואיל ואינו עוסק בישוב העולם הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא שהוא אבק גזל. ולא בקוביא בלבד אמרו אלא אפילו בקלפי אגודים וקלפי רמונים:

RAMBAM (15) נמקף (ה' עזרא ו' י')

י המשחקין בקוביא כיצד. אלו שמשחקין בעצים או בצרורות או בעצמות וכיוצא בהן ועושים תנאי ביניהם שכל הנוצח את חבריו באותו השחוק יקח ממנו כך וכך הרי זה גזל מדבריהם אע"פ שברצון הבעלים לקח הואיל ולקח ממון חבריו בחנם דרך שחוק והתל הרי זה גזל: וכן המשחקין בבהמה או בחיה או בעופות ועושים תנאי שכל שתנצח בהמתו או תרוץ יותר יקח מחבירו כך וכך וכל כיוצא בדברים אלו הכל אסור וגזל מדבריהם

השנת הראב"ד
הרא"ש. והמשחק בקוביא עם רגזי אין בו איסור גזל אבל יש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה וביישובו של עולם. ט"ס ואם אין לו אומנות אלא הוא אסור על גוי פסול לעדות הוא וכן הוא שהול למד מפעשיו.

יא והמשחק בקוביא עם הגוי אין בו איסור גזל אבל יש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה וביישובו של עולם:

One who plays dice with Gentiles does not engage in prohibited theft, but in the prohibited act of engaging in wasteful activity (*devarim betelim*), as it is improper for a person to engage all his life in anything other than matters of wisdom and *yishuvo shel olam*.

MAGID MISHNAH (16) מגיד משנה (ה' עזרא ו' י')

י"א המשחקין בקוביא (וכו' הרי"ן) זה גזל מדבריהם. זה קנה מימה שגזי דהא משמע פרק זה כורך (כס). דההיא אוקמתא דאמר אסמכתא הוא ואסמכתא לא קני אידחיא וקיי"ל כרב שעת דאמר כל כי האי גוונא לאו אסמכתא היא דהא מדעתיה קא יהיב ליה והפעם שהן פסולין לעדות מפני שאין עוסקין בישובו של עולם ובגון שאין להם אומנות אלא הוא ולא שגס גוי ולי"ש ישראל ולי"ב מנין לנו שהוא גזל מדבריהם ולי"ע וכל שכן שרגינו עלמנו פסק פ"י מהלי עדות (ה"ז) שאין המשחק נפסל אלא בשאין לו אומנות אלא הוא. ונראה סיוע לדברי רבינו תמה שאמרו בשבת פ' שאלו (קמ"ט): ומנה גדולה כנגד מנה קטנה אף בחול אסור מ"ס משום קוביא:

וכו' גם זה נלומה משנה (נד): דמני כהדי הנהו דפסולי משחק בקוביא
 וז"ל יהודה אומנו מתן שאין לו אומנות. וז"ל וכו' פסול הוא משום
 גזל שכי' רבינו נה"ל גזילה פ"ו (ה"י) שסוקר לשחק בקוביא משום
 גזל וכיון שכן אפילו יש לו אומנות
 אחרת פסול, יש לומר דהב"ע במשחק
 עם הגוי שאין בו תשום גזל וכו' ש'
 רבינו שם (ה"י) ואפילו הכי אם אין
 לו אומנות אחרת פסול משום שאינו
 עוסק ביישובו של עולם. וז"ל
 הכי רבינו כתב ה"ז בחזקת שאוכל
 מן הקוביא שהוא גזל וא"י במשחק
 עם הגוי אין כאן גזל. י"ל דלעולם
 במשחק עם הגוי וקוביא רבינו שא"י
 עוסק ביישובו של עולם פי' שיון שאין
 לו אומנות אחרת הכי הוא בחזקת
 שמשחק עם ישראל והוא גזל וא"י
 שלא לרעותו סתמו כדל"ה. אי נמי
 דהכל אפילו במשחק עם ישראל עסקין
 אלא שאינו משחק נמעות ואם היה לו
 אומנות להפסידם לא היינו חושדים
 אומנו שדרך העשרים שבגמר מללכתן
 שוחקים להעביר השעה אבל כיון שאין
 לו אומנות סתמו שמשחק נמעות
 וא"י פ' שלא לרעותו סתמו שמשחק
 נמעות סתמו כדל"ה. תדע שאילו היה
 סיבולו משום ודאי גזל מלי אריזא אין
 לו אומנות אפילו בפעם אחת לנד
 נפסל משום גזל. וכן אמרו בפרק
 זה נזיר (נד): נפירות דלמ"ד דלויסורא
 דמשחק בקוביא משום גזל אפילו יש
 לו אומנות אחרת הוא פסול. גם רבינו
 כתב כן הכי זה בחזקת שאוכל מן
 הקוביא שהוא גזל. וא"י במשחק עם
 ישראל נמעות מלי בחזקת, הכי אי
 רואה אומנו משחק נמעות וגזל ואוכל
 אלא ודאי דהכל ללו במשחק עם
 ישראל נמעות עסקין. ולפי שהרי
 המניח נמקשה דגברי רבינו פ' שם
 מה"ל גזילה (ה"י) והמקשה נ"ע אי
 אהיה מניח לפני ואכתוב לך כאן לטון
 הנמרה ואפרשה לפי דעת רבינו. כ"י
 זה נזיר (נד): אמרו משחק בקוביא

אלא שהיה טועה בדעתו
 שהוא ירויה בכה"ג לא הוה אלא גזלן דרבנן למאן
 דס"ל דטעמא דמשחק בקוביא משום שאינו עוסק
 ביישובו של עולם הוא וכו' יהודה דאמר שאין לו
 אומנות אלא הוא הלכך הוי משמע לכאורה
 דבקוביא באקראי בעלמא כגון שיש לו אומנות
 אחרת ליכא איסורא אפילו דרבנן אלא שאין
 הדבר כן מדאמרין בפרק שואל אדם (שבת דף
 קמח ע"ב) גבי מתני' דמפיס אדם עם בניו וכו'
 ודבר זה אפילו בחול אסור משום קוביא ושמעינן
 מהא תרתי חדא דבקוביא איכא איסור דרבנן
 אפילו לדין דק"ל דטעמא דמתני' משום שאינו
 עוסק ביישובו של עולם אלא שאינו פסול לעדות
 א"כ אין לו אומנות אלא הוא. ועוד אחרת
 דאיסור קוביא לית בה איסורא מדאורייתא אלא
 מדרבנן דאי מנה גדולה נגד מנה קטנה אית ביה
 איסורי דאורייתא אפילו במנות שוות ה"ל למימר
 גורה שוות אטו אינן שוות כן נ"ל. אח"כ ראיית
 הרמב"ם ז"ל שפסק כן. ר"ל שהוא כתב בפ"ו מה'
 גזילה שמשחקין בקוביא הן גזלנין מדרבנן. ופסל
 משחקי בקוביא שפסולין לעדות מדרבנן כשאין
 להם אומנות אלא הוא דוקא בפ"י מהל' עדות.

SHULCHAN ARUCH (19) אר"ן (ח"א ס"ב ע"ב)

ג' (טור הכי"ז כס"ו) ה' י"ש מ' שאומר ד' ע' המשחק בקוביא עם העכו"ם [ז'] אין בו משום [ג]
 גזל אבל י"ש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי
 חכמה ויישובו של עולם * וחלקו עריו לומר שאינו פסול ה' אלא א"כ אין לו אומנות אחרת :
 הגה אבל אם יש לו אומנות אחרת אפי' משחק עם ישראל אינו פסול (טור) וכו' ס' ר"ז ס' י"ג וכו' פסק המנהג כספר
 האחרונה כמשחק בקוביא ואין פסול אלא מי שאין לו אומנות אחרת הוא ואם שחק עמו בחמיה אם היינו לכנס כ"כ ס' ר"ז וכס :

If he has another occupation, then even if he plays [dice] with Jews, he is not disqualified And the custom has already spread in accordance with the latter opinion to [permit] playing dice."

ARUCH HA' SHULCHAN (20) אר"ן הול"ן (ח"א ס' ע"ב)

ל"ה ב"ה שנתבאר בסעף כ"ה דקוביא לא הוי אסמכתא
 כתב רבינו הרמ"א דדוקא בששיחקים במעות מווסני'
 אבל אם שוחקים באמנה אין מוציאין מסנו מה שהפסיד
 וי"א אפילו נתן לו משכון על המעות לא מהני דמעות
 אין כאן משכון אין כאן כמ"ש בס"י ק"ץ אבל כשמעות
 מוכנין על הרף אין בו אסמכתא וכו' וי"א דאינו מותר
 רק כשהרף שהמעות מונח עליו קנוי לשניהם עכ"ל ומעם
 דיעה ראשונה דנהי דלית בה אסמכתא מ"מ כששוחקים
 באמנה אין כאן קניין דכשהמעות מוכנים עד הרף אף
 שאין זה קניין מ"מ הם כשוחפים מפני הנאה וכו' וכתהתערבו
 מעותיהם והו קניינים כמ"ש בר"ם קע"ו ודיעה השנייה
 ס"ל דאין זה עניין לשותפות כלל ולכך אף במעות מוכנים
 אין כאן קניין כלל אא"כ הרף קנוי לשניהם דאז הרף
 וכה מקניין חצר הנעשית להווכה כרשותו דכן הוא
 דעתם שתהיה כשל הווכה ואם עשו איזה קניין המועיל
 אף כששוחקין באמנה חייבים לשלם [הגר"א וכו' ספ"ט סס
 סנסדרין ט"ד וז"ל כמו בתום עירובין ספ"ז ודו"ק] ויש מי
 שרוצה לומר דמעם שחוק אמנה הוא משום דאע"ג
 דאינו אסמכתא מ"מ אין זה חוב גמור שיוכלו להוציאם
 כדון אבל אין מעם לזה דאם היה קניין למה לא יכופו
 אוחו שישלם והעיקר כמ"ש וכבר נתבאר בסעף כ"ג
 דלרמב"ם אסור לשחק בקוביא משום גזל ואף במעכשיו
 הוי גזל וגם המרכי בהנהיגות פ"ו דסנהדרין פסק דקוביא
 הוי גזל ע"ש ופי' גבר אשר לא יחוש לדברי רבותינו אלה
 וכפרם שיש בזה מושב לצים והרבה עבירות חמורות
 נמשך משחק הקוביא ושומר נפשו ירחק מה והבא עליו
 ברכה :

ספר פ'ון ספר (22) SEFER CHASIDIM

תתרכו אל ירחם אדם על אכזרים [א] ואל יחם על מי שאינו מרחם על עצמו [ב] ואל ירחם על מי שהוא כפוי טובה [ג]. כגון מי שמרמה את חבירו וגונב וגוזל ומסית ומדיח ורכיל. ואל ירחם על מי שאינו מרחם על עצמו כגון מפור מעות שלא לצורך ואינו נשמע כשיועצים אותו אל תוציא המעות בתבלים ואל ירחם על מי שהוא משחק בקוביא ואומר תרחם עלי שלא יביישני ולא יכלימני פלוני שהרויח עלי זהוב. טוב שיתבייש המשחק ועוד שלא יהא מסייע לעוברי עבירה. ועל כפוי טובה כגון שנתן לו אחד והוא אומר לאחרים מה שלכלבים היה בשליך הוא נותן לו ומשקר. כשעושים לו טובה מכריעו לכף חובה ולאותו אדם כל זמן שנתנה ממנו שלא יאמרו לו וכשלא יהננו יהפך לשנוא אותו ויש כשיעשו לו טובות הרבה יאב פעם אחת יעשה לו דבר מועט שאין מקובל לו ישכה כל הטובות בשביל דבר מועט ולא יחזיק לו טובה וכל מי שאינו מחזיק טובה לכל מי שיעשה לו טובה כגון שלא בפניו לא יברך את ה' שזימן לו מה שזה נותן.

RIVASH (21) איל יקל (ט' א' ק"ל)

ועוד שאף אם לא הייתה שנועה זו על דעת המקום יתנכר, ולא על דעת רבים, אין מתירין אותה, לפי שאין מתירין אלא שנועת הרשות, אבל שנועה שנעשית למנוע מאסור אין מתירין אותה. ושחוק נקוביא הגה יש בו אסורא דרבנן כדאימא במנהדרין פרק זה בורר¹³. ואפילו לרב ששת דס"ל התם דליכא אסמכתא נקוביא, מ"מ דבר מכוער ומתועב ומשוקן הוא, ורבים חללים הפיל ועזומים כל הרוגיו¹⁴ ומפורש הוא בירושלמי¹⁵ דמי שנדר שלא ללחוק אין מתירין אותו. וכן דעת הרמב"ן ז"ל במשפט החרם שלו וכ"כ הרשב"א ז"ל במשנה¹⁶⁻¹⁷.*

RIVASH (23) איל יקל (ס' ק"א)

It is now about four years since the entire community of Calir [Calahorra?] gathered in the great synagogue and agreed to impose a total ban of excommunication, that no man or woman should play any game involving dice, not for himself, not for another, nor another for him. And he who violates this, will bear his sin alone, and the rest of Israel will be innocent.

זזה תורף השאלה זה כמו ד' שנים נאספו כל קהל קאליר בבית הכנסת הגדולה, והסכימו והחרימו בחרם חמור שלא יצחוק שום איש ואשה לשום צחוק של דאו"ש, לא בעדו ולא בעד אחר ולא אחר בעדו, והעובר עונו ישא וכל ישראל יהיו נקיים.

MORAVIA (26) אקניא מדיני אמרי

An especially severe *takkanah* was imposed in 1650 in Moravia:

Every person, whoever he may be, is forbidden to play cards; not only cards or dice, but every other kind of game that the mouth may utter or the heart conceive or consider, even on *Rosh Chodesh*, Chanukah, Purim, *Chol ha-Mo'ed*, and other days on which *tachanun* is not recited, even with a woman in labor (*yoledet*) or a person whose blood is being let. In general, one may not gamble in any earthly manner. Everyone, whoever he may be, whether master of the house, boy or girl, manservant or maidservant, shall be punished if he should (Heaven forbid) transgress and gamble. Thus shall be the treatment of the offender: if he is wealthy, he shall pay for every offending act two silver coins, unconditionally, half for [the support of] Torah study and half for the poor of Jerusalem. If he is not wealthy, such that he cannot be punished monetarily, he shall be punished by imprisonment and afflicted by iron chains as befits such offenders.⁴⁶

MASAS BINYAMIN (27) בנימין (ס' ס')

... ולא דמי
לאסמכתא דקני בצדקה ואע"ג דכהדיוט לא קני אפ"ה בצדקה שאני דאמירה לנכוחה היא . . . ובהדיוט הוא דאמרי' הכי אבל בצדקה לא שייך לטימר לא נמר ומסני דצדקה אינה צריכה קנין רק באמירה בעלמא סני . . .